

رام - ۶

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

ششم فروردین

ششم فروردین را از دیرباز نوروز بزرگ می‌خوانده‌اند و در آن آینه‌های نوروزی را با شکوهی بیشتر برگزار می‌کرده‌اند. یک دلیل آن هم بی‌شک زاده شدن زرتشت در این روز است. ششم فروردین در تقویم اساطیری ایران زمین نیز روزی ویژه بوده است. رخدادهایی مانند عروج کیخسرو به قله‌ی کوه و برانگیخته شدن زرتشت به پیامبری نیز در این روز قرار گرفته و خروج جمشید از دنیای دیوان و باز آوردن جام (پیمان) و نوسازی طبیعت و به روایتی چیرگی جمشید بر ملکوس دیو سرما و یخبندان را نیز در همین روز جای داده‌اند. همچنین می‌گویند اهورامزدا در این روز آفرینش گیتی را به پایان برد و آخرین ستاره‌ای که آفرید برجیس (مشتی) بود که هورمزد هم خوانده می‌شود. جالب این که تیتان ماه کیوان را کریستین هویگینس در شب ششم فروردین

سال ۱۰۳۴ کشف کرد.

روز ششم فروردین با پایه‌گذاری نهادهای اجتماعی و عهد و پیمان‌هایی مدنی مشخص می‌شود. در حوزه‌ی تمدن ایرانی رخدادهای فراوانی در تاریخ دیرینه و معاصرمان در این روز رخ داده است. نمونه‌اش آن که در ششم فروردین ۵۴۸ صلاح‌الدین ایوبی حکومت مصر را در دست گرفت، و محمد ساعد هم (۱۳۲۳) کابینه‌ی خود را معرفی کرد که در آن نامدارانی مانند حمید سیاح و قاسم غنی و محمود فاتح حضور داشتند. در همین روز به سال ۱۳۲۵ آندری گرومیکو ناگزیر شد بیرون کشیدن قوای ارتش سرخ از آذربایجان را بپذیرد و این را برای این می‌گفت که ایران شکایتش از روسها را به شورای امنیت سازمان ملل نبرد. اما ایران چنین کرد و با پشتیبانی افکار عمومی بین‌المللی و فشار آمریکایی‌ها، روسها دست از آذربایجان کشیدند و دست‌نشانندگان ایران‌ستیزشان در آن قلمرو فراری شدند.

در سطحی جهانی هم ششم فروردین به همین ترتیب با تاسیس و تحول در نهادهای اجتماعی مصادف بوده است. در این روز به سال ۱۰۱۵ دانشگاه اوترشت در هلند تاسیس شد. در همین روز (۱۲۰۹) کتاب مقدس مورمون‌ها در نیویورک به چاپ رسید و این فرقه‌ی مذهبی را نهادینه ساخت. در ششم فروردین ۱۲۵۰ کمون پاریس انتخابات خود را برگزار کرد و حزب سوسیال دموکرات آلمان (۱۳۰۱) در لهستان تاسیس شد. شرکت هواپیمایی سوئیس‌ایر و اتحادیه‌ی کمونیستی هوشی‌مین در ویتنام هم هردو در ششم فروردین ۱۳۱۰ تاسیس شدند. در این روز (۱۳۱۳) گذراندن آزمون راهنمایی و رانندگی در انگلستان برای همه‌ی رانندگان اجباری شد و جیمی کارتر واسطه شد تا انور سادات و مناحیم بگین (۱۳۵۸) عهدنامه‌ی صلحی بین اعراب مصری و اسرائیل امضا کنند. قدری در حاشیه‌ی تمدن ایرانی، بنگلادش در این روز (۱۳۵۰) از پاکستان جدا شد و اعلام استقلال کرد

ششم فروردین در ضمن روز درگیری‌های جنگی نه چندان بزرگ هم بوده است. در این روز (۱۲۹۶) قوای عثمانی در نبرد غزه بر انگلیسی‌ها پیروز شدند و جلوی پیشروی‌شان در سوریه را گرفتند. هشت سال بعد (۱۳۰۸) جنوب ایران شورش عشایر فارس در منطقه‌ی خمسه آغاز شد که در آن طایفه‌های بهارلو و اینانلو و عرب و نفر پرچمدار بودند. اما شورش‌شان به سرعت فرو خفت و به توافق با دولت دست یافتند. در ضمن در همین ششم فروردین بود که ناسیونالیستهای اسپانیایی (در ۱۳۱۸) نخستین حمله‌ی خود را با رهبری فرانکو آغاز کردند و جنگ داخلی اسپانیا را آغاز کردند.

سکه‌ی عضدالدوله فناخسرو

حسین بن منصور حلاج

صلاح الدین ایوبی

ششم فروردین ماه به ویژه از نظر آنان که در این روز به دنیا آمدند و از دنیا رفتند بسیار پرمایه است. مهمتر از همه حسین بن منصور حلاج است که در این روز (به سال ۳۰۱) به دست متعصبان مذهبی به قتل رسید. پس از او عضدالدوله فناخسرو شاهنشاه بزرگ دیلمی (در ۳۶۲) در این روز درگذشت و پسرش ابوکالیجار مرزبان به جایش قدرت را در دست گرفت. در میان ایرانیان جیمز هاتن طبیعی‌دان بزرگ انگلیسی (۱۱۷۶)، بتهوون (۱۲۰۶)، والت ویتمن شاعر (۱۲۷۱)، ریموند چندلر داستان‌نویس (۱۳۳۸) و رولان بارت (۱۳۵۹) همگی در این روز جان باختند. از سوی دیگر ملک فؤاد اول پادشاه مصر (۱۲۴۷)، گوچیو گوچی پیشگام صنعت مد (۱۲۶۰)، جوزف کمپیل اسطوره‌شناس (۱۲۸۳)، ویکتور فرانکل روانشناس (۱۲۸۴)، تنسی ویلیامز (۱۲۹۰)، لئونارد نیموی بازیگر نقش اسپاک در سریال پیشتازان فضا (۱۳۱۰) در این روز زاده شدند، و اینها همه جدای زرتشت هستند که نامدارترین و اثرگذارترین زاده‌ی این روز است.

مناسبتها: مهمترین رخدادی که در این روز واقع شده زاده شدن زرتشت و کشته شدن حسین بن منصور حلاج است و از این رو گرامی داشت یاد او و عارفان و حکیمان شهید دیگری که با اندیشه‌شان زیستند و به خاطر آن کشته شدند، در این روز سزاوار است.

اندرز: مهمترین آیین ششم فروردین نیز همان جشن خردادروز فروردینی و نوروز بزرگ است. چنان که بیرونی و دمشقی آورده‌اند، قدیم رسم بوده که شاهان و بزرگان در این روز پس از پنج روز پذیرایی از مهمانان نوروزی به خلوت می‌رفته‌اند و به تعبیری نوروز بزرگ را به خویشان اختصاص می‌داده‌اند. بر این اساس خلوت کردن در این روز و حساب کتاب کردن درباره‌ی سال گذشته و آینده سزاوار می‌نماید.